

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(20-21 жовтня 2023 р.)**

2 том

ОДЕСА 2023

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 20-21 жовтня 2023 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023. — 162 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 30.11. 2023 р.

Редакційна колегія:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

Технічний редактор Г.О. Реброва

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2023

Для формування естетичного смаку виступають класичні напрями і школи з їх традиціями. Але неможна відкидати і масовість захоплення сучасними музичними напрямами. Таким чином, сучасна мистецька освіта має здійснювати інтеграційні процеси, які здатні будуть забезпечити поєднання класичних естетичних впливів музичного мистецтва з сучасними тенденціями і напрямами.

Література

1. Антонюк В. Г. (1999). Формування української вокальної школи: історико – культурний аспект: дослідницька праця. Київ: Українська ідея.
2. Гук О.Ф. (2013) Теоретичні передумови формування естетичної культури виконавців. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. (18), 193–199.
3. Мельничук С.Г. (2006). Теорія і практика формування естетичних смаків майбутніх вчителів (історико-педагогічний аспект). Кіровоград.
4. Сотська Г.І. (2011). Теоретичні та методичні засади формування естетичного смаку. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* (28), 472–477.
5. Федь А.М. (2005). Естетичний світ педагога: Монографія. Слов'янськ.

Чжан Яжу,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Науковий керівник:
кандидат філософських наук, доцент,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Сніжана Ключова

ОСОБЛИВОСТІ МУЗИКИ БАРОКО В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МИСТЕЦТВА

Анотація. У статті розглядаються особливості музики бароко в процесі вокальної підготовки майбутніх фахівців у галузі мистецтва. Порівняно різні стилі вокального виконавства.

Ключові слова: музика бароко, підготовка майбутніх фахівців

Abstract. The article examines the peculiarities of Baroque music in the process of vocal preparation of future singers. The different styles of vocal vusonavism have been compared.

Key words: baroque music, preparation of future fakhivs

У сучасній музичній культурі художня спадщина епохи бароко займає одне з найважливіших місць. Постійно ведеться пошук сольних кантат, арій, опер композиторів кінця 17 – середини 18 століття. Завдяки цьому мають своє відродження цілі стилі музичного мистецтва. Музика бароко найбільш

поширена у репертуарів інструменталістів, але і значне місце вона займає у репертуарі вокалістів. Співоче мистецтво епохи бароко ознаменоване розквітом італійської школи *bel canto*, що стала еталоном професійного виконавства, а надалі його фундаментом. В сучасних репертуарах вокалістів – музика бароко входить обов'язковою складовою в програми професійного навчання вокалістів. Однак не всі володіють технікою відповідного стилю, звукоутворенням, орнаментикою. У практиці вокалістів дуже часто виявляється неточне у стилістичному відношенні виконання музики бароко. Педагоги використовують зручні вокальні твори, щоб вирішувати технічні завдання при постановці голосового апарату саме на репертуар музики бароко, але стилістичні вимоги і проблеми відходять на другий план, і вирішуються у опорі на інтуїцію викладача.

І така інтерпретація музики бароко стає невиразною, пустою, що повністю суперечить естетиці бароко. І тому, щоб гарно володіти не тільки вокальними прийомами, але й бути компетентним при виконанні певних вокальних стилів, на сам перед епохи бароко, необхідна певна професійна підготовка. Необхідність вивчення вокальних творів стилю бароко в освітньому процесі обумовлена такими факторами. Освітній процес вокалістів дуже важкий і складний. Важлива роль надається підбору репертуару, в якому слід враховувати весь комплекс завдань, необхідних для отримання потужної основи музичної і технічної бази. Твори епохи бароко сприяють розвитку почуття форми, виробленню логіки та ясності музичного мислення, гнучкості чистоти інтонації, точності позиції, рівності голосознавства. Виконання арій, пісень, мотетів вимагає від вокаліста добре налаштованого співочого апарату, великої еластичності голосу, різноманітності дихання в поєднанні з атаками звуку, рухливості та білості, тембрального багатства голосу, що пом'якшує різкі металеві обертони (І.Романюк, 2007).

Музика епохи бароко вимагає від виконавців активності творчої і художньо - технічної бази, тому що особливістю творів є менш деталізована з точки зору динаміки, темпу, артикуляції, нотна фіксація, що дає узагальнене представлення про характер твору. Це дає основу для індивідуального відтворення твору, що базується на технічній майстерності виконавця. Нотний текст вокальних творів стилю бароко надає широкій простір для виконавських інтерпретацій, можливості застосування техніки орнаментування, варіювання та інші.

При вивченні вокальних творів стилю бароко характерні основні техніки виконання прикрас. Існує дві форми звуковідтворення: до першої відноситься форма виконання мелізматичної орнаментики. В цієї формі виконання звуку необхідно легко підкреслювати і акцентувати Друга форма – пасажна, руладна. Все виконується на легато, саме тому вимагає більшої координації і точної інтонації. Головне завдання вокального стилю бароко - створення оригінального виконавства, яке має в своїй основі імпровізацію заключних частин, та варіювання нотного тексту при повторенні. Імпровізація має вагомий значення, вона підкреслює головний афект в зоні кульмінації (Романюк, 2007).

Але при виконанні вокальних творів стилю бароко виникає багато проблем, пов'язаних із передачею стилістичних особливостей. А головне – історично вірним відтворенням манери виконання. Вокальне навчання переважно має практичні методи занять, метод показу, питання постановки голосу в цей період не мало такої вагомості і не мали таких серйозних досліджень з цієї області. Головним критерієм оцінки звучання вокалістів епохи бароко виступав музичний слух, який мав опору на досвід виконання гри на струнних і духових інструментів, що відрізнялися рівністю голосоведіння, рухливістю, гнучкістю. Таким чином, виконання вокальних творів в епоху бароко мало інструментальний характер. І саме в наші часи – в більшості шкіл і підходів такий метод виконання має превалюючі значення.

Проте практика показує, що загальноприйняте визначення вокального звуку, необхідного для автентичного виконання старовинної музики, як інструментального, нерідко вводить молодих виконавців в оману. Спостерігається така тенденція – пристосування голосу до інструментального звучання. При цьому виконання творів позбавляється вібратор і виконання стає плоским і не виразним. Коли йдеться про порівняння власного звуку з інструментальним виконанням, вокалісти мимоволі перетворюють звук на менш опорним і виразним. Тому дуже важливо розуміти відтворення звуку цього стилю, не перетворюючи на інструментальний звук. У вокальній педагогіці треба використовувати певну термінологію, яка характеризує особливості виконання саме творів епохи бароко. Доцільно рекомендувати співати рівно, чисто інтонувати. Але проблема виконання творів епохи бароко не головна проблема. Головним є художньо - виразна сторона виконання. Частіше інтерпретація цих творів поверхова і невиразна, що цілком суперечить естетиці того часу. Сучасні вимоги до вокаліста-виконавця мають на увазі правдиве, стилістично витримане виконання, адекватне виконавське втілення. Для цього необхідно реалізовувати свої вокальні навички на базі набутих історичних і теоретичних знань.

Освіта епохи бароко готувала вокалістів – виконавців більш універсально, вони вивчали і теоретичні дисципліни і композиторські; гра на музичних інструментах і вивчення вокалу були основними. Не було особливої необхідності для вивчення окремо питань про динаміку, артикуляцію, темп. Але впродовж віків вокальне мистецтво змінює свою концепцію і втрачає основні художньо - творчі напрямки.

Головним аспектом стилістичної інтерпретації музики бароко – є орнаментика. І головним складовим мелодійна орнаментика, це доповнення основної мелодії опіваннями, мелізматикою. Багато навчань існує про прикраси в вокальній музиці, і в багатьох уточнюється, що співак не орнаментує і не виконую варіаційну мелодію, при повторенні головної частини арії, в каденціях і речитативах, його спів не можливо вважати поставленим і він не має ціннісного значення.

«Осягнення сучасними вокалістами всіх або хоча б більшості аспектів барокового вокального мистецтва, безсумнівно, дозволить їм ширше та

яскравіше демонструвати свої творчі можливості», «яскравіше виявляти свою індивідуальність не лише на матеріалі музично-мистецької спадщини «старих» майстрів, а й у інтерпретації творів композиторів наступних століть» (В.Козакова, 2006).

Література

1. Джулай Г.А. Музична ментальність: соціально-філософський аналіз: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. філософ.наук, спеціальність 09.00.03 – «Соціальна філософія та філософія історії» / Г.А.Джулай, – Одеса, 2003.– 24с.

2. Козакова В.С. Метатекст як інтегративний спосіб конструювання і пізнання культури в контексті художньої свідомості [Електронний ресурс] /В.С.Козакова //Мультиверсум. Філософський альманах. - К.: Центр духовної культури, - 2006. - № 55. Режим доступу http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_55/Kozakova.htm

3. Романюк І.А. "Картина світу" в системі категорій аналізу музики (на прикладі української музичної культури) [Текст] : автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 – «Музичне мистецтво» / І.А.Романюк. – Харків, 2009. – 17 с.

Наталія Алгасва,

Завідувачка відділу «Музичний фольклор»

КЗПСО «Мистецька школа № 4 м. Одеси»

Викладач вищої категорії

ВІДОБРАЖЕННЯ В МУЗИЧНОМУ ФОЛЬКЛОРІ НАРОДНОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ КУЛІНАРІЇ

Анотація. Розглянуто питання символіки національних страв у обрядовому музичному фольклорі. Відображення мелодій та змісту пісень у процесі навчання народного співу. Особливу увагу звернено на оспівування в музичному фольклорі традиційної кулінарії.

Ключові слова: національна кухня, обрядовість, народні пісні, символіка їжі.

Українська народна пісня є яскравим відображенням життя та культури українського народу. У ній оспівуються традиції, звичаї, обряди, а також традиційна їжа.

Українська народна кухня — це така ж культурна спадщина українського народу, як мова, література, мистецтво, це неоціненний здобуток, яким можна й варто пишатися, який не слід забувати. Українська кухня створювалася протягом багатьох віків, тому вона в певній мірі відбиває не тільки історичний розвиток українського народу, а й його звичаї, традиції та культуру. Їжа є важливою частиною життя будь-якого народу. Вона не лише задовольняє фізіологічні потреби, а й є джерелом радості, задоволення, спілкування. Не дивно, що їжа часто згадується у фольклорі різних народів.

Чжу Юйдань, Осадча, Т.	ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ	49
Заіменко, М.	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	53
Ситніченко, К.	ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	54
Тан Сай	教学大纲及其在提高未来声乐教师自主性中的作用 (СИЛАБУС ТА ЙОГО РОЛЬ У ВДОСКОНАЛЕННІ САМОСТІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ)	56
Подойніцина, К.	ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО В КОНТЕКСТІ СИСТЕМИ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ	57
Казакова, А.	СУТНІСТЬ І КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ВОКАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	58
Полуніна, О.	ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ВОКАЛЬНИХ КОНКУРСІВ ТА ФЕСТИВАЛІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРІ	60
Симонян, В.	ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ ДО ПРОВЕДЕННЯ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИХ ЗАХОДІВ	62
Халфіна, О.	ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ХОРМЕЙСТЕРІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	64
Іванкова, Т.	ПОПУЛЯРНІ УКРАЇНСЬКІ ЕТНО-РОК ГУРТИ, ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОСТІ	66
Юань Цзінцзе, Клюєва, С.	РОЗВИТОК ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ	68
Чжан Яжу	ОСОБЛИВОСТІ МУЗИКИ БАРОКО В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МИСТЕЦТВА	70
Алгаєва, Н.	ВІДОБРАЖЕННЯ В МУЗИЧНОМУ ФОЛЬКЛОРІ НАРОДНОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ КУЛІНАРІЇ	73
Ці Венхе, Батюк, Н.	АКТИВІЗАЦІЯ УЯВИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ВОКАЛУ	79
Янь Пен	КОНЦЕПТ «МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ»	82
Кьон, Н., Усова, Г.	VECTORS OF FORMATION OF ARTISTIC AND STYLISTIC COMPETENCE OF FUTURE VOCAL TEACHERS	83
罗晶 (Ло Цзін)	关于未来声乐教师掌握欧洲声乐艺术的问 (ДО ПИТАННЯ ЩОДО ЗАСВОЄННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА)	84